

ZELENI PREHOD PODJETIJ

EVROPSKI OKVIR ZELENIH KOMPETENC

RRA severne Primorske
Regijska razvojna agencija d.o.o. Nova Gorica

KAZALO

1. UVOD	5
2. ZAKAJ TRAJNOSTNE KOMPETENCE?	6
3. KAJ JE EVROPSKI OKVIR ZELENIH KOMPETENC?	7
4. STRUKTURA EVROPSKEGA OKVIRA ZELENIH KOMPETENC	8
5. POVEZAVA S POSLOVANJEM MSP	9
6. ZAKAJ ZELENI PREHOD NI STVAR IZBIRE	10
7. PRISTOPI K RAZVOJU ZELENIH KOMPETENC	11
8. SAMOEVALVACIJA IN MERJENJE	12
9. KORAKI, KI JIH LAHKO STORIMO ŽE DANES	13
10. CERTIFIKATI S PODROČJA TRAJNOSTNOSTI	14
10.1. ZAKAJ PRIDOBITI CERTIFIKAT?	16
10.2. KDO IZVAJA CERTIFICIRANJE V SLOVENIJI?	16
11. ZAKLJUČEK	18
12. VIRI IN PRIPOROČENE POVEZAVE	18

1. UVOD

Trajnostno poslovanje ni več izbira, temveč nujnost. V času podnebnih sprememb, energetske krize in vse strožjih zakonodajnih okvirov so mikro, mala in srednje velika podjetja (MSP) pred izzivom in priložnostjo: razviti zelene kompetence, ki jim bodo omogočile uspešno delovanje v zelenem gospodarstvu. Evropska komisija je zato oblikovala **Evropski okvir kompetenc za trajnostnost (v angleščini GreenComp)**, ki ga bomo v nadaljevanju imenovali Evropski okvir zelenih kompetenc. Ta okvir predstavlja celovit pristop k razumevanju in razvijanju zelenih kompetenc.

2. ZAKAJ TRAJNOSTNE KOMPETENCE?

Trajnostne kompetence podjetjem ne prinašajo le koristi za okolje, temveč tudi konkretne prednosti v poslovnem okolju. V razmerah, kjer so energetske viri dražji, okoljske zahteve strožje in kupci zahtevnejši, postajajo zelene kompetence orodje konkurenčnosti. Vpeljava Evropskega okvira zelenih kompetenc torej neposredno podpira strateške, operativne in kadrovske cilje podjetja.

5 ključnih koristi za mala in srednje velika podjetja (MSP):

Znižanje stroškov	• Večja energetska učinkovitost • Manj odpadkov • Večja notranja učinkovitost
Krepitev ugleda blagovne znamke	• Privabljanje okoljsko ozaveščenih kupcev • Večja kredibilnost na trgu
Lažji dostop do EU sredstev	• Trajnostna merila so pogosto odločilna za financiranje • Uspešnejša prijava na zelene razpise in naložbe
Spodbuda za inovacije	• Iskanje novih rešitev in produktov
Večja odpornost na krize	• Razpršeni viri • Boljše upravljanje tveganj

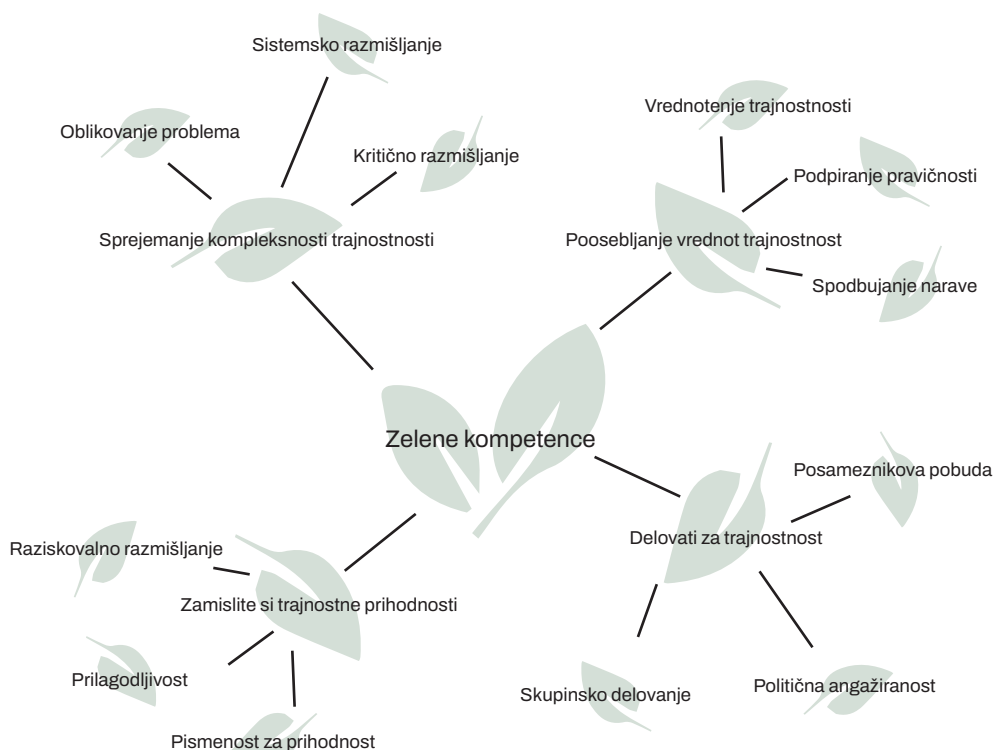
**Trajnostnost ni le strošek –
je pametna investicija v prihodnost podjetja.**

trajnostnost = poslovna priložnost + odpornost + ugled

3. KAJ JE EVROPSKI OKVIR ZELENIH KOMPETENC?

Evropski okvir zelenih kompetenc je evropski okvir, ki opredeljuje, kaj pomeni biti kompetenten za trajnostnost. Ni namenjen le izobraževalnim ustanovam, ampak tudi podjetjem in posameznikom. Sestavljajo ga štiri med seboj povezana področja in 12 ključnih kompetenc, ki skupaj tvorijo temelj za osebni, poklicni in družbeni prispevek k trajnostnosti. Vsaka kompetenca ima neposreden pomen za poslovno delovanje in je pomembna za razumevanje, izvajanje in podporo trajnostnim spremembam, tudi v podjetniškem okolju. Spodbuja sistemsko in kritično razmišljanje, podpira pravičnost in skupinsko delovanje.

4. STRUKTURA EVROPSKEGA OKVIRA ZELENIH KOMPETENC

Področje 1: Poosebljanje vrednot trajnostnosti	
Vrednotenje trajnostnosti	Razumevanje pomena trajnostnih načel in njihovo vključevanje v vsakodnevno poslovanje.
Podpiranje pravičnosti	Skrb za poštenost, enakost in vključenost v podjetju in širši družbi.
Spodbujanje narave	Zavedanje vrednosti naravnega okolja in dejavno prispevanje k njegovi ohranitvi.
Področje 2: Sprejemanje kompleksnosti trajnostnosti	
Sistemske razmišljanje	Razumevanje, kako so okoljski, družbeni in ekonomski dejavniki povezani, ter ocenjevanje učinkov poslovnih odločitev.
Kritično razmišljanje	Presojanje informacij in praks ter prepoznavanje zavajajočih ali neustreznih trajnostnih trditev.
Oblikovanje problema	Sposobnost opredelitve ključnih trajnostnih izzivov in iskanje strateških rešitev.
Področje 3: Zamisliti si trajnostne prihodnosti	
Pismenost za prihodnost	Predvidevanje možnih prihodnjih scenarijev in razumevanje dolgoročnih posledic današnjih odločitev.
Prilagodljivost	Pripravljenost na prilagajanje spremembam v okolju, regulativi in trgih.
Raziskovalno razmišljanje	Iskanje novih rešitev, eksperimentiranje in učenje iz lastnih izkušenj.
Področje 4: Delovati za trajnostnost	
Politična angažiranost	Razumevanje vpliva zakonodaje in sodelovanje pri oblikovanju trajnostnih politik.
Skupinsko delovanje	Sodelovanje znotraj podjetja in z zunanjimi deležniki za doseg skupnih trajnostnih ciljev.
Posameznikova pobuda	Aktivno prevzemanje odgovornosti za trajnostne izboljšave – tudi brez formalnih pooblastil.

5. POVEZAVA S POSLOVANJEM MSP

Evropski okvir zelenih kompetenc ni zgolj teoretičen okvir, temveč praktično orodje, ki lahko MSP pomaga pri prilagajanju tržnim, zakonodajnim in okoljskim spremembam. Vsaka od 12 kompetenc ima neposreden pomen za poslovno delovanje.

Na primer:

- **Sistemske razmišljanje** spodbuja celostno razumevanje vpliva proizvodnje, nabave in logistike na okolje in stroške.
- **Kritično razmišljanje** omogoča boljše presoje pri izbiri materialov, partnerjev in naložb.
- **Podpiranje pravičnosti** je ključno za izgradnjo zaupanja znotraj kolektiva in do strank.
- **Skupinsko delovanje** izboljšuje sodelovanje med oddelki in zunanji deležniki, kar je pomembno pri okoljskih certifikatih ali prenovi poslovnega modela.

Za MSP, ki se soočajo z visokimi stroški energije, okoljskimi zahtevami ali kadrovskimi izzivi, so zelene kompetence orodje za:

- večjo notranjo učinkovitost,
- večjo kredibilnost na trgu,
- uspešnejšo prijavo na zelene razpise in naložbe.

Vpeljava Evropskega okvirja zelenih kompetenc torej neposredno podpira strateške, operativne in kadrovske cilje podjetja.

6. ZAKAJ ZELENI PREHOD NI STVAR IZBIRE

Zeleni prehod ni le odgovor na regulativo, temveč strateški odgovor na spremeni- njajoče se pogoje poslovanja. Podjetja se že danes soočajo z vplivi podnebnih sprememb – od motenj v oskrbovalnih verigah, vremenskih ekstremov (npr. vročinski valovi, poplave), do nihanj v kakovosti ali razpoložljivosti surovin.

MSP, ki razumejo dolgoročne trende, lahko:

- pravočasno prilagodijo izdelke (npr. na višje temperature, večjo vlažnost ali potrebe po materialih z manjšo okoljsko obremenitvijo),
- optimizirajo infrastrukturo in logistiko (npr. proti pregrevanju skladišč ali poplavljanju),
- prepoznajo tržne priložnosti, ki jih prinaša prehod v krožno in nizkoogljič- no gospodarstvo.

Evropski okvir zelenih kompetenc, ki vključuje znanja kot kot sta **pismenost za prihodnost** in **prilagodljivost**, omogoča ravno to: da podjetja ne ostanejo ujetniki sprememb, temveč jih začnejo obvladovati in izkoriščati kot prednost.

Zeleni prehod se začne pri ljudeh. Vodstva podjetij morajo biti nosilci sprememb, zaposleni pa morajo imeti znanje in motivacijo za delovanje v skladu z vrednota- mi trajnostnosti. Učenje zelenih kompetenc mora postati del poslovne kulture.

7. PRISTOPI K RAZVOJU ZELENIH KOMPETENC

Razvoj zelenih kompetenc v MSP ne zahteva vedno velikih vlaganj, temveč predvsem premišljen pristop. Kombinacija različnih metod omogoča prilagajanje velikosti, dejavnosti in kulturi podjetja:

Interna usposabljanja in delavnice	Uvodni seminarji o trajnostnosti, praktične delavnice za izboljšanje okoljskih praks v podjetju ter redne razprave o trajnostnih ciljih.
Zunanja usposabljanja in dostopna spletna orodja	Platforma EU Academy (e-tečaji na temo trajnostnosti, krožnega gospodarstva, razogljčenja in okoljskih politik), izobraževalne ustanove ali panožna združenja.
Mentorstvo in vključevanje zaposlenih	Notranji promotorji in skupine za zelene pobude lahko vzpostavijo kulturo sodelovanja in inovacij. Mentorji pomagajo širiti znanje in razvijati trajnostno naravnost znotraj kolektiva.
Samoevalvacija in refleksija	Vprašalniki ali kontrolni sezname glede razumevanja zelenih kompetenc. • Refleksivne delavnice s sodelavci o napredku, ovirah in uspehih. • Notranji kazalniki (poraba energije, količina odpadkov ali delež trajnostnih nabav) • Letni pregled kompetenc v sklopu kadrovskih razgovorov ali načrtovanja izobraževanj. • Digitalna orodja

8. SAMOEVALVACIJA IN MERJENJE

Za uspešno uvajanje zelenih kompetenc je ključno, da podjetja redno spremljajo napredek. Samoevalvacija ne pomeni zgolj ocenjevanja znanja, temveč tudi razumevanje, kako trajnostne prakse vplivajo na delovanje podjetja.

MSP lahko samoevalvacijo izvajajo z različnimi metodami:

- **Vprašalniki ali kontrolni seznam**i za posameznike ali oddelke glede razumevanja ključnih kompetenc iz Evropskega okvirja zelenih kompetenc.
- **Refleksivne delavnice** s sodelavci, kjer se razpravlja o napredku, ovirah in uspehih.
- **Notranji kazalniki**, kot so poraba energije, količina odpadkov ali delež trajnostnih nabav – kot posredni pokazatelji sprememb v vedenju.
- **Letni pregled kompetenc** v sklopu kadrovskih razgovorov ali načrtovanja izobraževanj.

Priporočljivo je, da podjetje opredeli nekaj osnovnih indikatorjev in jih spremlja skozi čas. S tem se izogne »učinku enkratne delavnice« in poskrbi, da razvoj zelenih kompetenc postane stalna praksa.

9. KORAKI, KI JIH LAHKO STORIMO ŽE DANES

Uvajanje zelenih kompetenc je proces, ki se lahko začne z majhnimi, a premišljenimi koraki:

- **Preglejte trenutno stanje** – kje v podjetju že obstajajo trajnostne prakse.
- **Izberite prednostna področja** – iz Evropskega okvirja zelenih kompetenc izpostavite kompetence, ki so najbolj pomembne za vašo dejavnost.
- **Vključite zaposlene** – omogočite razpravo in zbirajte predloge za izboljšave.
- **Uporabite dostopna orodja** – kot je EU Academy ali kalkulator ogljičnega odtisa.
- **Spremljajte napredek** – določite preproste cilje in jih redno preverjajte.

Pomembno je, da zeleni prehod postane del vsakdanje poslovne prakse – ne nuja, temveč priložnost.

10. NEKATERI CERTIFIKATI S PODROČJA TRAJNOSTNOSTI

Pridobitev certifikata s področja trajnostnosti podjetju prinaša več kot le formalno potrditev. Certifikat je dokaz zavezanosti k odgovornemu poslovanju in jasen signal kupcem, partnerjem ter javnosti, da podjetje izpolnjuje stroge okoljske, energetske in družbene standarde. Takšna podjetja lažje vstopajo na tuje trge, krepijo konkurenčnost, pridobijo dostop do trajnostno usmerjenih partnerstev in so uspešnejša pri kandidiranju na javnih razpisih. Določeni kupci se pri izbiri izdelkov in storitev odločajo prav na podlagi trajnostnih oznak in certifikatov, kar podjetju prinaša dodatno zaupanje, večjo prepoznavnost na trgu ter odpira vrata do novih poslovnih priložnosti.

Okoljski in energetske certifikati

ISO 14001	Sistem ravnanja z okoljem, ki pomaga zmanjšati vplive na okolje in izpolnjevati zakonske zahteve.
EMAS	Evropska shema za okoljsko ravnanje in presojo, ki vključuje javno poročanje in zagotavlja visoko stopnjo transparentnosti.
EU Ecolabel	Evropska okoljska marjetica za okolju prijazne izdelke in storitve, ki krepi prepoznavnost na trajnostnem trgu.
ISO 50001	Sistem upravljanja z energijo, ki vodi k učinkovitejši rabi virov in nižjim stroškom energije.

Turizem in gostinstvo

Zeleni ključ (Green key)	Mednarodni standard za turistične in gostinske objekte, ki spodbuja odgovorno rabo virov in promocijo trajnostnega turizma.
Slovenia Green	Nacionalna oznaka trajnostnega turizma, ki povezuje ponudnike v mrežo Zelene sheme slovenskega turizma in povečuje prepoznavnost destinacij.
Travelife	Certifikat trajnostnih praks v turizmu, prepoznan v mednarodnih rezervacijskih sistemih.

Specializirani sektorji

FSC in PEFC	Certifikata za odgovorno gospodarjenje z gozdovi, ki povečata vrednost lesa in izdelkov iz njega.
Ekološki certifikat (BIO)	Potrjuje ekološko pridelavo in predelavo hrane, kar omogoča označevanje izdelkov z EU ekološkim znakom in dostop do ekoloških trgov.
Družbeno odgovoren delodajalec	Ocenjuje odgovorno upravljanje kadrov, vključujoč trajnostne vidike, ter krepi blagovno znamko delodajalca.

10.1. ZAKAJ PRIDOBITI CERTIFIKAT?

- Povečanje zaupanja kupcev in poslovnih partnerjev.
- Dokaz skladnosti z mednarodnimi standardi in zakonodajo.
- Lažji dostop do javnih razpisov in trajnostno usmerjenih projektov.
- Konkurenčna prednost na domačem in tujem trgu.
- Izboljšanje notranjih procesov, manjša poraba virov in nižji stroški.

10.2. KDO IZVAJA CERTIFICIRANJE V SLOVENIJI?

Za pridobitev trajnostnostnega certifikata je potrebna presoja s strani pooblaščenega certifikacijskega organa. Ti organi so akreditirani za posamezne standarde in sheme, certifikati pa imajo veljavnost doma in v tujini.

Izvajalci certificiranja trajnostnih standardov za MSP v Sloveniji

Izvajalec	Certifikati	Področje
SIQ – Slovenski institut za kakovost in meroslovje	ISO 14001, ISO 50001, EMAS	okolje, energija
Bureau Veritas d.o.o.	ISO 14001, ISO 50001, FSC, PEFC, EU Ecolabel	okolje, energija, gozdarstvo, izdelki/storitve
DNV Business Assurance d.o.o.	ISO 14001, ISO 50001, EMAS	okolje, energija
TÜV SÜD Sava d.o.o.	ISO 14001, ISO 50001	okolje, energija
TÜV NORD Adriatic d.o.o.	ISO 14001, ISO 50001	okolje, energija
SGS Adriatica d.o.o.	ISO 14001, FSC, PEFC	okolje, gozdarstvo, prehrana
Ekvilib Inštitut	Certifikat Družbeno odgovorno podjetje	družbena odgovornost, trajnostnost
DOVES – FEE Slovenia	Zeleni ključ (Green Key)	turizem, namestitve, restavracije
MOPE – Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo	EU Ecolabel (okoljska marjetica)	izdelki, turistične storitve
ARSO – Agencija RS za okolje	EMAS	okoljski management
Slovenski državni gozdovi (SiDG)	PEFC	trajnostno gospodarjenje z gozdovi
Turistično-gostinska zbornica Slovenije (TGZS)	Travelife	trajnostni turizem

11. ZAKLJUČEK

Evropski okvir zelenih kompetenc nudi orodje za prehod v bolj trajnostno, odporno in konkurenčno gospodarstvo. MSP lahko z njegovim sprejetjem okrepijo svoj položaj na trgu, zmanjšajo stroške ter prispevajo k širšim ciljem evropskega zelenega dogovora.

12. VIRI IN PRIPOROČENE POVEZAVE

Evropski okvir in politike

- Evropska komisija (2019). Evropski zeleni dogovor (European Green Deal). COM(2019) 640 final, Bruselj.
- Evropska komisija (2022). GreenComp: Evropski okvir zelenih kompetenc (The European Sustainability Competence Framework). Publications Office of the EU.
- OECD (2023). Skills for a Green Transition. OECD Publishing.
- Cedefop (2022). Skills for a Green Transition: Competence Framework. Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop).
- EU Academy: academy.europa.eu

Izvajalci certificiranja

- SIQ – Slovenski institut za kakovost in meroslovje: www.siq.si
- Bureau Veritas d.o.o.: www.bureauveritas.si
- DNV Business Assurance d.o.o.: www.dnv.com
- TÜV SÜD Sava d.o.o.: www.tuvsud.com/slovenia
- TÜV NORD Adriatic d.o.o.: www.tuev-nord.de
- SGS Adriatica d.o.o.: www.sgs.si
- Ekvilib Inštitut.: www.ekvilib.org
- DOVES – FEE Slovenia.: www.zelenikljuc.si
- MOPE – Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.: www.gov.si
- ARSO – Agencija RS za okolje.: www.arso.gov.si
- Slovenski državni gozdovi (SiDG).: www.sidg.si
- TGZS – Turistično gostinska zbornica Slovenije: www.tgzs.si

**Trajnost meri čas in leta,
trajnostnost pa vrednote –
prihodnost planeta.**

MESTNA OBČINA
NOVA GORICA

RRA severne Primorske
Regijska razvojna agencija d.o.o. Nova Gorica

Izdala: Regijska razvojna agencija Severne Primorske d.o.o. Nova Gorica
Publikacija je nastala v sklopu “ Projekta podpornih institucij na področju
razvoja podjetništva in visoko tehnološkega gospodarstva v Mestni občini
Nova Gorica v letu 2025”, ki ga sofinancira Mestna občina Nova Gorica.

September 2025

